

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, október 2.

Az új szesz törvény ellen.

A nagyváradai és biharmegyei kiskereskedők társulata vasárnap d. u. gyűlést tartott. A gyűlés tárgya, mint már egy ízben megírtuk, az új szesz törvény ellen való állásfoglalás. A kiskereskedők már egy ízben deputációt is menesztettek ez ügyben a pénzügyminiszterhez, pátrónusuk volt *Tisza Kálmán* és felmenetelük mégis kevés eredménnyel járt. Az új év pedig félelmetesen közeledik és éppen ez ösztönzi a kiskereskedőket, hogy a legmesszebb menő agitációt fejtsenek ki az új szesz törvény ellen. Megmozgatják az országos szövetséget, egy a fővárosban tartandó országos jelentőségű kongresszus tartására, a honnan majd ismét kérelmezni fogják a minisztert, hogy a törvény szigorát mérsékelje. Szóval, amilyen arányban közeledik a törvény életbeléptetésének határideje, annál nagyobb hullámokat ver a kiskereskedők mozgalma a törvény ellen.

A kiskereskedőknek a törvény által okozott sérelme különösen három pontban foglalható össze. Az új törvény megtiltja először is azt, hogy az ivóhelyiség együtt legyen a bolttal, mindkettő külön-külön bolthelyiségben rendezendő be. Másodszor a szesz, pálinka és

egyéb szeszes italok elhelyezésére a kimerőnek külön pinczeraktár helyiséggel kell bírnia. Ez utóbbi közegészségügyi szempontból történik, az előbbi rendelkezés pedig érvényt szerez a törvény harmadik sérelmes pontjának, mely a kiskereskedők feljajdulásának tulajdonképeni tárgyát képezi s ez az, hogy a kiskereskedők január 1-től kezdve, amikor ugyanis az új törvény életbelép, közönséges gabonapálinkát s egyáltalán olyan szeszes italt, melynek ára literenként 1 forintnál nem nagyobb, *egyáltalán nem mérhetnek ki*, finomabb szeszes italokat pedig csak az utcán való poharazás útján.

Ez utóbbi egy szociálpolitikai célú üző rendelkezése a törvénynek, a kiskereskedők pedig a miniszterhez intézett feljajdulásukban azt mondják, hogy ha e törvény életbe lép, az összes szatócsok és kiskereskedők becsukhatják boltjaikat, a miből jogosan következtethetjük azt, hogy mennyire létérdekét képezi a kiskereskedők és szatócsoknak a pálinkamérés. Minden ellenszenv nélkül ezen osztály iránt írjuk a következőket:

Az emberi szenvedély legnagyobb növelője az *alkalom*. Alsóbb néposztályaink, a kiskereskedők és szatócsok rendes kundschaftjai, uton-utfélen meglelik ezen alkalmat, éppen a pálinka árulás korlátlanlansága folytán. Ez az oka az alkoholiz-

mus mérhetetlen nagy terjedésének és ennek következtében az erkölcs és szervezet fokként bekövetkező degenerációjának. A mit az állam a szeszadóval beszed, a belügyi kormányzat annyival többet emészt föl a szegényügy, kórházak és rendőri intézmények fejlesztése folytán.

E törvény meglelte a helyes kulcsot az alkoholizmus csökkentéséhez. Csökkenteni az uton-utfélen kínáló alkalmakat a fióksöntések megrendszabályozása folytán. Más államok radikálisabb módszert követnek, a korcsmákon kezdik a műveltet s egyszerűen százával csukják be őket, nálunk ez a kevés rendszabály is hatalmas rezonanciát kelt.

A pénzügyi kormányzat helyes uton halad, a nemzet közszelleme vele van e téren és az érdekelt felek önző kérelmeit túlharsogja a helyes moraja. (b. i.)

Néppárti gyűlés.

A zsolna-rajeczi kerület választó polgárai *Rajeczen* 1899. október 8-án, vasárnap d. u. 3 órakor a fő-téren *néppárti népgyűlést* foglalt tartani a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: *Zmeskál Zoltán* orsz. képviselő. 2. Az egyházpolitikai törvényekről. Tartja: *Krupecz Rezső*. 3. A szövetségi ügyről. Tartja: *Sztéskál József* esperes-plébános. 4. A néppártiról. Tartja: *Kálmán Károly* orsz. képviselő. 5. Elnöki zárszó.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Ürge Ignác kinai hit hirdető siremléke. *)

Korán elhunyt hazánkfiának sirját szerény emlékekkel óhajtjuk megjelölni; tartozunk ezzel a kath. missiónak, melynek szolgálatában élete javát töltötte.

Hívei annyira szerették, hogy a távolban elhunytak hamvait temetőjükben óhajtották elhantolni; e jó lelkek nem tudván a szállítás költségeit előteremteni, átküldték azt az alalmaznát, mely olvasóink köréből gyűlt nagyobb részt össze, mikor még hazánkfi elhunytáról nem értesültek tisztelői. Így vált lehetségessé, hogy porai ott pihennek, ahol mint jó pásztor életét adta juhaiért.

Olvasóink előtt ismeretes, mekkora tiszteltben tartja Kína a megholtak emlékét; a kegyelet nyilvánítása egyezvén hitünk tanításával, az elhunytak nyughelyének ápolása is egyik tényezője a kath. kínaiak hitéletének. Minél kiválóbb alakban jelentkeznek ez a kegyelet, annál mélyebb gyökeret ver a kath. vallás tekintélye, mert kínai fölfogás szerint hatalom és igazság ikertestvérek, a maroknyi kath. nép pedig csak parányi sziget a pogány milliók tengerében.

A hazánkfi sirján emelendő emlék míg egyrészt erősíteni van hivatva volt híveinek

*) A Kath. Hittérjesztés Lapjai októberi füzetéből.

kath. önértetét, más oldalról fokozza majd a pogányok tisztelését a kath. vallás iránt, melynek köztük működött egyik hit hirdetője hazája részéről ekkora megtisztelésben részesül.

Jótekonan fog hatni itthon is e siremlék, mert megdöbbentő módon ritkulnak az ideálokért áldozni kész lelkek seregének sorai.

Ha mindez nem is okolná meg eléggé Ürge Ignác siremlékének fölállítását, e lapok szerkesztősége nem érzi magát fölölv ebbeli kötelezettsége alól; avval a testvéri kéréssel fordul tehát a hazai kath. közönhez, szíveskedjék az Ürge Ignác sirján emelendő emlékek fölállításának költségeihez hozzájárulni.

Boldogult hazánkfiának lelkészutóda a siremlék fölállítása kapcsán alább közölt sorokat intézte e lapok szerkesztőjéhez.

Tszo-Fu-Pang, 1899. május 19.

Engedje meg ft. ur, hogy mint igénytelen hit hirdető e néhány sorral fölkeressem; úgy vélem, szívesen veszi e sorokat, mert azok a jóságos és meggyászolt Ürge Ignác urra vonatkoznak. E sorok írója két éven át munkatársa volt az elhunytak, most pedig utódja a missió-kerület igazgatásában; jól esik tehát nekem is, ha néhány percig beszélhetek az elhunytáról, különösen pedig arról a végtisztességről, mely mellett hamvait ide *Tszo-Fu-Pangba* szállítottuk.

Mult év január végén tértem haza *Ping-Huból*, ahol négy hetet töltöttem missiói teendő-

kel. Szokottnál gyöngébbnek találtam Ürge urat, kinek a nádszékben is fájdalmas volt tüni. Biztattam, hogy menjen *Shanghaiba* az orvoshoz, aki már előbb is gyógykezelt. Nem osztotta véleményemet, mert hívei között *Tszo-Fu-Pangban* kívánta behunyini szeméit, ha az Isten magához szólítja. Látván, hogy nézetemet nem osztja, irtam *Meugniot* atya felügyelőnek, szólítsa Ürge urat magához *Shanghaiba*. Ürge ur nehéz beteg volt, attól kellett tartanom, hogy egyszerű meghívásra nem szánja rá magát az utra. Ft. *Meugniot* felügyelő egykét nap mulva levélben föl szólította, jöjjön magát gyógykezeltetni *Shanghaiba*; levelében nyomatékkal utalt sz. *Vince* utasítására, hogy »a költséggel nem kell törődni, mikor az egészségről van szó.« Ürge ur e levél vétele után elutazott *Shanghaiba*, ahol betegsége június végén kioltotta életét. Elutazása után többé nem láttam. Utolsó levelét kevéssel halála előtt írta; értesített, hogy egészsége helyreállítása végett *Európába* utazik; arra kért, juttassak kezéhez holmi apróságokat, melyeket magával szándékozott vinni. Utolsó perczeiről nem írhatok, mert nem voltam akkor mellette.

Áttérek hamvainak elhozatalára *Shanghaiból Tszo-Fu-Pangba*. Mindjárt elhunyt után foglalkoztunk az áthozatal elsmjével, de a nyári hőség miatt várnunk kellett január elejéig.

Tszo-Fu-Pangból 1899. január 2-án indultam el *Shanghaiba* a koporsóval, melyben szállítandók valánk Ürge Ignác hamvait. Halálakor *Shanghaiban* európai alaku koporsóba

Az új félhivatalos.

„Magyar Nemzet“ czimen vasárnap jelent meg az új félhivatalos, homlokán dr. Jókai Mór, *Beksics* Gusztáv és *Adorján* Sándor nevét viseli. Bemutató cikkében a szabadelvűség attavismását fejtegeti. A szabadelvűpárt zászlója ma ugyanaz, a mi volt egy negyed századon keresztül. E zászlóra változatlanul föl volt és föl van írva az igaz szabadelvűség, államunk végleges konszolidációjában kicsucosodó nemzeti érdek s Deák alkotásához való hű ragaszkodás. Ezek korolláriuma, illetőleg előfeltétele a korona és nemzetközi egység ápolása s ez egység győzelmes varázsának nemzeti céljainkra való fordítása. A dualismushoz való szilárd ragaszkodás alakjában tehát közjogi konzervativizmus s belpolitikánkban a radikális túlzásoktól ment liberális programját. Ez a mi programunk is. Ahol *Beksics* Gusztáv van, ott az akció ezen gyöngéd, figyelmes pontja alig valósítható meg. Félti pedig a parlamentet a reczidivától, mert az új párt keretek még nem szilárdulnak meg. *Dicséri Széll* Kálmánt, mint a béke és szervezkedés imént megnyílt korszakának megtestesítőjét. Fölkarja rázni a poshadt társadalmi életet és pártját fogja a középosztálynak és a diplomás intelligenciának.

A pénzügyi expozé.

Lukács László pénzügyminiszter, október 5-én tartja meg a képviselőházban a pénzügyi expozét, amelynek kapcsán le fogja tenni a Ház asztalára az 1900-ik évi állami költségvetés előirányzatát. Ugyanabban az ülésben, nyújtja be *Széll* Kálmán miniszterelnök az állami számvevőszék jelentéseit a múlt esztendőnek állami zárószámadásairól és további tüzetes jelentést terjeszt elő az ország multévi közállapotairól és az egyes miniszteriumok mult évi működésének eredményéről. Október ötödike után pár hétig nem lesznek a Háznak érdemleges ülései.

helyezték, azért kellett vinnem magammal kínai koporsót is, mely jobban állja a szállítás esélyeit.

Megérkezve jan. 3-án azonnal intézkedtem, hogy a sir felbontatván, *Urge* Ignác hamvait a magammalhozott koporsóba helyezük; ez meg is történt még aznap este ft. Meugniot atya jelenlétében. A sir fölnyitása mindnyájunkat igen meglepett, mert várakozásunk ellenére a hónapokkal előbb elhantolt tetemnek nem volt halotti szaga; mintha a jó Isten akarata lett volna, hogy *Urge* Ignác hamvait *Tszo-Fu-Pangba* szál-litsuk.

A kínai partokon közlekedő csavargözösök egyikébe kellvén várnunk, csak jan. 8-án indulhattam vissza *Tszo-Fu-Pangba*. Jan. 9-én déltájít érkezünk *Age* nagy mezőváros elé, mely csak egykét „li“* távolságra esik *Tszo-Fu-Panghoz*. A végtisztesség ünnepe tulajdonképen említett mezővárosnál kezdődött.

A tetemet szállító dereglye körül 12 bárka helyezkedett; e járművek mind fehér diszszel, a kínai gyász színével voltak ellátva; mindegyiken 15—20 keresztény foglalt helyet szintén fehér mezben. A tetemet szállító dereglyét előbb leszerelték, azután gyászszínnel ékesíték föl. A halotti lepellel borított koporsóra fölrakták a *Tszo-Fu-Pangból* hozott koronákat. Az előkészületek után adott jelle valamennyi jármű elindult. A menet élén katonai dereglye haladt; követték a halotti imákat énekelő keresztények; utánok evezett a missió bárkája, ezt pedig a koporsót szállító hajó követte. A ko-

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, okt. 2.

Vay Béla báró elnök az ülést déli 12 órakor megnyitja és jelenti, hogy a főrendek határozata értelmében Ő Felségét az október 4-iki névnapja alkalmából hódolatteljes felirattal üdvözölték. Jelenti továbbá, hogy az október 6-án Budapesten rendezendő gyász emlékünnepeyre a Ferencziek templomába, a főrendek meghívtak. (Tudomásul vétetik.)

Gróf *Szapáry* Pál vagyonszerzés alapján kérelmezi a főrendek sorába való felvételét.

Kiadatik a kérvényi bizottságnak.

Ezután a főrendek részéről megválasztottak a kvóta-bizottságba:

Gróf *Dessewffy* Aurél,
Báró *Harkályi* Frigyes,
Lukács Antal,
Órgróf *Pallavicini* Ede,
Szmrecsányi Pál püspök,
Ezzel az ülés véget ért.

A képviselőház ülése.

Fekete zászló leng a Házon. Meghalt egy képviselő: *Pejacsevich* Arthur gróf. E halálozás bejelentésével kezdődött az ülés, mely nagyon rövid volt s egyetlen kiváló momentumra volt *Kossuth* Ferencnek október hatodikának megünnepléséről szóló indítványa. Ebben is csak arról volt szó, kitér-e s mikor tüzi ki a Ház a napirendre.

Ezt megelőzőleg az állandó szavazó bizottság előadója nyújtotta be jelentését az imént igazolt képviselők mandátumai tárgyában. A szűk osztályokra sorsolta ki az új képviselőket, majd átadta a szót a kérvényi bizottság előadójának, aki előterjesztette a letárgyalt kérvények sorjegyzékét, köztük a Hentzi-ügy tárgyában beérkezett feliratokat. *Molnár* Béla e részben azt indítványozza, hogy a ma beadott, valamint az ezentul benyújtandó kérvényeket, a melyek a Hentzi-ügyre vonatkoznak, tegyék le a Ház asztalára és együtt tárgyalják a sorjegyzékkel.

porsót fehérbe öltözött, kék övvel diszitett 12 gyermek állta körül lobogó szövetekkel. A koporsó fölött termetes fehér kereszt emelkedett, körülötte pedig zászlók lengtek fölírásokkal hirdelve az elhunytak: 1. születésnapját, 2. felszentelését, 3. Kinába érkezését, 4. halálát. Ezt a dereglyét a pogányok igen megcsudálták. A következő bárkán zenészek játszottak gyászéneket az egész uton; jött azután 5 bárka a különféle hitközségekből megjelent keresztényekkel, akik az egész utongyászimákat énekeltek. A menetet másik katonai dereglye zárta be.

Ilyen kísérettel érkeztek *Urge* Ignác hamvai *Tszo-Fu-Pangba*. Említenem sem kell, hogy a gyászszertartást a kitelhető legnagyobb diszszel végeztük. Az elhunytat az egész hitközség nagyon szerette, amit megmutatott avval is, hogy a temetés alkalmával a templom zsufolva volt hívekkel; az elhunytak drága hamvai állandó buzditásul fognak szolgálni a hithirdetők és keresztény híveknek.

Ami a sirja fölé állítandó szerény emléket illeti, annak költségére legalább 6—700 forint szükséges, mert a kő és téglá anyagot 200 „li“ távolságból kell szállítani. Kegyeskedjék szerkesztő ur eszközölni, hogy ez az összeg összejöjjen; említett összegből emelhetünk *Urge* Ignác sirja fölé szerény, de megfelelő emléket. Megragadom az alkalmat, hogy Magyarországszeretetébe ajánljam feledhetlen halottunk műveit.

Ájtatos imáiba ajánlottan vagyok stb.

Mustel Károly, ap. hithirdető.

Thaly Kálmán ezzel szemben megjegyezte, hogy ha valamely később érkező kérvény újabb szempontokat tartalmazna, akkor kérni fogja annak külön tárgyalását.

Még a kereskedelmi miniszter terjesztette elő jelentését a helyi érdekű vasutak engedélyezése és a vasárnapi munkaszünet tárgyában kiadott rendeletet illetőleg, azután következett a napirend.

Kossuth Ferencz rövid, de meghatározó beszédben szólt indítványáról. Nem akarja indokolni. Nem a nemzet és országgyűlés érzelmeinek megbántása lenne-e az indokolás? De megragadta az alkalmat, hogy fölemelje szavát azok ellen, akik hamis lojalitás czége alatt ellentéteket akarnak az uralkodó és nemzet közé erőszakolni. Egy keresztény fejedelem ne békült volna ki a mártírok, a halottak emlékével? — kérdi.

— Egyetlen érzélem lehetséges október 6-án — kiált föl — a kegyelet érzése a nemzet vértanui iránt!

A függetlenségi párt zajos tetszéssel, lelkes, egyetértő helyesléssel sorakozott a vezér mellé, kinek szavaira *Széll* Kálmán miniszterelnök csak annyit felelt, hogy ma az indítványt tárgyalni nem lehet s indítványozza, hogy tüzzék tárgyalását a holnapi napirendre.

Igy határoztak.

Az ülés végén megválasztották a kvóta-bizottságot. A függetlenségi párt tartózkodott a szavazástól.

Megválasztottak: *Apponyi* Albert gróf, *Csáky* Albin gróf, *Falk* Miksa, *Horánszky* Nándor, *Láng* Lajos, *Mallekovic* Sándor, *Pulszky* Ágost, *Tisza* Kálmán, *Tommasich* Miklós és *Zichy* János gróf.

A megyei közigazgatási bizottság ülése.

Biharvármegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi közgyűlését *Béthy* László dr. főispán elnöklete alatt.

Az ülésen jelen voltak: *Szunyogh* Péter alispán, *Papp* János, *Wallner* Ödön dr., *Hranyiczky* Károly, *Sipos* Orbán, *Papp* Miklós, *Hegyesy* Márton, *Király* Viktor, id. *Markovits* Károly, *Örley* Kálmán, *Szunyogh* Szabolcs.

Első tárgy az alispáni jelentés volt:

A megye közegészségügye.

A hivatalos kimutatás szerint a megyei orvosok 3802 beteget kezeltek az elmúlt hónapban. A ragályos betegségek közül a következők fordultak elő:

Roncsoló toroklob 8 községben 25 esetben, vörheny 16 községben 121 esetben, kanyaró 6 községben 21 esetben, hökhurut 7 községben 126 esetben, vörös himlő 6 községben 7 esetben s hasi hagymáz 10 községben 26 esetben.

A megye biztonsága.

Dr. *Perjéssy* Mihály kir. ügyész jelentése, szerint a múlt hónapban le volt tartóztatva 350 férfi s 82 nő.

A múlt héten a fogházban kisebbszertű zavart csinált egy fogoly, a kir. ügyész ezen esetről is megemlékezett.

Megemlíti a jelentés, hogy az egyes hírlapokban terjesztett azon hír, mintha a helybeli kir. törvényszéki fogházban egyik fogházőrmester, a letartóztatottakkal szemben rosszul bánték, sőt kinezta, — a kir. ügyész által személyesen vezetett vizsgálat szerint semmi alappal nem bír és a letartóztatottakkal senki — és így a fagházőrmester sem bánik rosszul. Az elferdítettség közé tett esetben, nemcsak a szemtanúk, de az őrmestert megszurni akaró

letartóztatott maga is kijelentette, hogy őt az őrmester nem bántalmazta.

Ezen letartóztatott, egy szenvedélyes, makacs egyén, aki egy izben, a munkateremben, — hová ki volt rendelve — fegyelmi vétséget követett el, ezért a kir. ügyész megfegyelmez-tette és a munka teremből eltávolította. Ezen el-távolítást a fogházőrmesternek tulajdonította és ezért volt reá ingerült. A fegyelmi jegyzőkönyvet a kir. ügyész készséggel bocsátja bárkinek ren-delkezésére.

Pénzügyigazgatóság jelentése.

Az elmúlt hónapban összesen 256,547 frt 40 kr. adó folyt be. Ezen összeggel az egész évi bevétel 768,351 frt 23 krt. tesz ki.

Veszedelemes vasuti hid.

A Nagyváradi—Belényesi—vaskóhi pályatest-hez a Fekete-Kőrösön keresztül vezető vasuti hidat az utolsó áradások megrongálták.

A vonat üzletvezetősége megkereste a megyét, hogy a hid javításáról gondoskodjanak. A bizottság az üzletvezetőség kérelmét elutasította azon indoklással, hogy a pálya fenntartásáról a megye nem tartozik gondoskodni.

A gyámpénztár vizsgálata.

Végül Hranyczy Károly megyei árva-széki elnök előterjesztette, hogy az alispán a múlt hóban a gyámpénztárban váratlanul viz-szálatot tartott, mely alkalommal a pénztárt a legnagyobb rendben találta.

A közönség figyelmébe.

Ajánlhatnánk mindjárt azt, hogy október elsejével új előfizetési ciklus nyílt meg, tehát rajta, fizessenek elő. Nem is fognak megkáro-sodni, hiába van ma már 3-ika. Nem, mert az előzékeny kiadóhivatal elküldi a már október-ben megjelent lapszámokat is.

De hát nem a kiadóhivatalról akarunk be-szélni, hanem a szerkesztőségről.

Erejében gyarapodva, szellemileg tökéle-tesedve (nem dicsekvés, csupán a száraz tény-álladék) oly magas niveauon áll, hogy képes a legmagasabb igényeknek is megfelelni.

Éppen azért számolva a körülményekkel, a szerkesztőség lakást változtatott. A magas igényeknek megfelelően, *magasabbra* költözött.

De hogy lapunk ezért szellemileg csak a régi marad, bizonyítja az, hogy hamár magasra költözött, *csak abban az épületben marad*;

habár tartalomra nézve magas színvonalat tűz ki maga elé, csak a régi gárda tagjai fog-nak tovább is dolgozni;

habár a magasban jobban is érzi magát, azért csak megmarad régi elveinél és lesz az a régi, független, pártoktól távol álló, a közön-ség és igazság érdekeit szolgáló lap.

És mindezek dacára előfizetési ára is a régi marad.

Látni való tehát, hogy a dolgok ilyen álla-potán, önmaga ellen vét mindenki, ha nem fizet elő lapunkra.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél-1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krétt. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 krétt. Más időben 50 kr.

Október 5. 6. 7. Népfelkelők jelentkezése a kis-város-házán reggel fél 8 órakor.

Október 19. 20. 21. Ellenőrzési szemle a várban. (Közös hadsereg.)

Október 23. 24. 25. Ellenőrzési szemle a honvédkie-gé-sítő parancsnokságnál reggel 8 órakor.

* **A király nevenapja.** Holnap, október hó 4-én lesz király Ő Felsége névünnepe. Ez alkalomból szerdán délelőtt 8 órakor a I. sz. székesegyházban ünnepélyes hálaadó istentisz-telet lesz, a melyen leendő megjelenésre dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök felkérte a hatóságokat és hivatalokat. A jogász ifjuság testületileg vesz részt az istentiszteleten. Az ünnepélyes Te Deumot és szent misét dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ur Ő Eminenciája tartja.

* **Személyi hir.** Erdélyi Sándor volt igaz-ságügyminiszter vasárnap Nagyváradra érkezett. Látogatásokat tett többeknél s megtekintette az új törvényszéki palotát. Rövid ideig a nagyvárad hegyen levő szőlőjében fog tar-tózkodni.

* **Október 6. megünneplése.** A jogaka-démia polgársága október hatodikának meg-ünneplése tárgyában népes gyűlést tartott. Az ifjuság *Medvigy* Gábor elnök indítványára el-határozta, hogy délelőtt részt vesz a város polgársága által rendezendő ünnepélyen s ezen kívül délután az akadémia disztermében gyász-ünnepélyt rendeznek. Az akadémia ezenkívül *Szokoly* Tamás joghallgató által képviselteti magát Aradon, a ki az akadémia koszoruját is viszi.

* **Prímiciák.** Két ifju áldozár tartotta első szent miséjét tegnap reggel a Nogáll-utcai és Nagy-Teleki utcai sz. Vincze szűzek zárda kápolnájában. Fél hétkor *Hazay* Gyula ujmisés, *Vinkler* József cz. püspök manuduktorsága mel-lett, paptársainak segítségével s a környék-beli hívek jelenlétében a Nogáll-intézet új ká-polnájában. A második ujmisés *Mellau* István 8 órakor az újvárosi Vincze zárdában dr. *Bog-nár* István kanonok kézvezetése mellett. Az új misét az intézet növendékei sorfalat állva vár-ták s egyik leánya megható szép versben üdvözölte az áldozat bemutatására készülő ifju papot. Az intézet házi kápolnája remek virág díszbe lett öltöztetve *Jelinek* műkertész elismert ügyes kezei által. Az első misén megjelentek az öröm szülők is, kik boldogságtól könnyező szemekkel fogadták fiuk és e percztől fogva lelki atyjuk áldozatát. Az új misés szülei és testvérei mise alatt a szent áldozáshoz is járultak. A harmadik ujmisés *Cserna* Béla Jácint minorita atya vasárnap fogja Szentesen bemutatni első sz. áldozatát.

* **Küldöttség a miniszterhez.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, mint már említettük, elhatározta, hogy feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez, a melyben kéri, hogy tekintettel a város nagyfonsága vasuti forgalmára, egy vasuti üzletvezetőség állítassék fel Nagyváradon. A felterjesztést a törvény-hatósági bizottság tagjaiból jelentkező deputá-czió nyújtja át a miniszternek. Az üzletveze-tőség felállítása iránt megindult mozgalmat a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara kezde-ményezte s így helyénvaló, hogy a küldöttségben a kamara is képviselve legyen. Mint értesülünk, a de-putáció elég nagyszámu tagokból fog állani, amennyiben több kamarai beltag bejelentette csatlakozását a törvényhatóság küldöttségéhez. A deputánsok egyrésze a szerdán-éjjeli személy- vonattal, többen pedig a csütörtök reggeli gyorsvonattal utaznak a fővárosba. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter csütörtökön dél-után 4 órakor fogadja a küldöttséget.

* **Kinevezés.** Dr. *Bulyovszky* József polgár-mester a katonakórház és illetőségi ügyosztály-hoz gépirónőül *Lőrinczy* Jolánka kisasszonyt nevezte ki.

* **Az aradi gyásznap.** Valóságos zárán-doklás lesz az ut az október 6-án kivégzett hős magyar tábornokok kegyelettel őrzött sir-helyeihez, melyek a nemzet áldozatainak földi maradványait takarják. A gyásznappal a meg-jelenők számából és az eddig tett intézkedések-ből következtetve, olyan impozáns lesz, mint a Hungária-szobor leleplezésekor, melyet a hősök örök emlékére pár évvel ezelőtt emelt a nem-zet az aradi martyroknak. A magyar kir. ál-lamvasutak egy újabb intézkedésével szintén előmozdítani iparkodik az utazást az ünnepély színhelyére azzal, hogy féljegyvet bocsájt a ren-delkezésére minden Aradra utazó igazolt hon-védnek. A helybeli honvéd-egylet tagjai közül eddig *Amigó* Gyula volt honvédtizedes, *Feltóty* Ödön 48-as honvéd tüzemester, *Kun* Pál 48-iki volt honvéd hadnagy és *Marosi* Károly volt tüzér tizedes jelentkeztek igazolványért, hogy egykori dicső vezéreik porladó hamvai előtt lerójják a megemlékezés adóját. Az elutazó derék bajnokok ajánló levelet is visznek ma-gukkal az aradi honvéd-egyletnek, hogy honvé-deink elszállásolása felől gondoskodás történ-jék s méltó részt vehessenek az ünnepélyen.

* **Uj alügyészi állás.** A nagyvárad kir. ügyészség vezetője, dr. *Perjessy* Mihály kir. ügyész nemrég kérvényt intézett az igazságügyminisz-terhez egy a nagyvárad kir. ügyészségnél egy új, ötödik kir. alügyészi állás rendszeresítése iránt. Az igazságügyminiszter tekintettel volt az előadott okokra s a kérést teljesítette. Az új alügyészi állásra már kiírták a pályázatot s a pályázni óhajtok f. hó 18-ig nyújthatják be kér-vényeiket a m. hir. igazságügyminiszterhez.

* **Uj novellánk.** A katonaság kivált-ságos világából van merítve mai lapunk-ban kezdődő humoreszkünk tárgya. Szer-zője *Lenz* Fülöp, a németek legkedveltebb katonairója, ki hivatásos katona létére nem dilettáns az irodalomban, hanem mesteri tollal írja le a hadfiak és kaszár-nyák mozgalmas életének mulattató epi-zódjait. A kis közlemény czime maga is elárulja annak tartalmát. »*A nagy fej-mosás*« egy katonai baklövés élvezetes részletezése, melynek során igen jó jel-lemzését kapjuk a tiszt és altiszt kar tagjainak. A humoreszket élvezhető fordít-ásban veszik olvasóink.

* **Nagyvárad közegészségügye.** Az elmúlt szeptember hónapban Nagyvárad városában a közegészségügyi állapot jobb volt ugyan, mint az előbbi augusztus hónapban, azonban igen aggályos, hogy az elhaltak fele a 7 éven alóli gyermekek közül pusztul el. Különösen a gyomor-és bélhurut követelt sok áldozatot a csecsemők sorából. Legtöbb betegedést az emésztő szerek okoztak. A gyomor- és bélhurut 22 esetben végződött halálozással. A hevenyfertőző betegségek közül a vörheny 8 esetben lépett fel, 2 halálozással; a difteritisz 3 esetben, 1 halálozással; a hasi hagymáz 5 esetben, 3 ha-lálozással fordult elő. Ez utóbbiak közül 3 ide-gen a biharmegyei közkörházban gyógykezel-tetik. — Szeptember hó folyamán született 123 gyermek, 71 fiu, 52 leány; meghalt 95 egyén, 47 férfi, 48 nő; egy éven aluli gyermek 35 halt meg. Elhaltak: Újvárosban 27, Olasz-ban 19, Váralja-Velenczén 24, a kórházakban 25 egyén.

* **Nagy gabona-forgalom.** *Kugler* Albert törvényhatósági bizottsági tag egyik szakbizott-sági ülésen felszólalt azért, hogy a Nagypiacz-téren az utóbbi időben csak az egyik gabona mázsáló házat nyitattja ki a város s ezért a mostani nagy gabona-forgalomnál a vidékiek

egész napon át kénytelenek várakozni, míg rájuk kerül a sor. A tegnapi piaci forgalom teljesen igazolta Kugler Albert felszólalását. Tegnap már mind a két mázsaházban teljesítették a szolgálatot s egész nap igénybe vette a közönség a mázsálókat.

* **Az időről.** Pár nap óta meglehetősen szép őszi napok igyekeznek kárpótolni beennünket a nyár mulasztásaiért. Közép-Európában, az északi Franciaországban létező barometer-depresszió behatása alatt derű állt be, mely azonban valószínűleg csak rövid ideig fog tartani s ismét beállnak a borús napok a csapadékokkal. — Falb szept. 27-ikéről ezeket jóslja: Ismét csak néhány napi javulásra van reményünk. Okt. 4-ike másodrendű kritikusanap. A legkedvezőbb esetben két nappal késedelmeskedik. Ezután meglehetősen jó idő várható egész 16-ig. A 18-ika elsőrendű kritikusanap, mely esetleg két nappal előbb, erősebb csapadékokkal érvényesül. Helyenkint ez idő tájban a viharok is valószínűek. A léghőmérsék jelentékenyen száll. Az alpesek közt havazások állnak be.

* **Megerősített alapszabály.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a »Mohácsvidéki r. kath. néptanítók« módosított alapszabályait jóváhagyta.

* **A bukott tanuló bosszúja.** Brassóban egy kereskedelmi iskolai tanuló, *Bogdán Miklós* 22 éves *bihar-kristyóri* származású fiatal ember már kétszer megbukott az érettségi vizsgálaton. Az elmúlt pénteken ismét pót érettségi vizsgálatra bocsátották, de az iskolai legfiatalabb tanára, *Kuehn Károly* harmadszor is megbuktatta a könyvitelből. *Bogdán Miklós* ezért bosszúra készült. Este megleste *Kuehn* s egy czukrászdába, ahol ráakadt, többször arcul ütötte s revolvert rántva, lelövéllyel fenyegette, azután eltávozott. Feljelentés folytán a rendőrség kutatni kezdte a merénylet diákot, de ez már akkorra megszökött a városból.

* **Vasuton hagyott kézi táská.** A múlt hó 23-án *Németh József* borbély segédnek Nagyváradról Békés Szt.-Andrára utaztában egy szürke kocskás kék táskáját, melyben 20 frt értékű ruha és borbély műszerek voltak a vasúti kocsiiban kieserltek. A tulajdonos borbélyegéd kéri az illetőt, hogy a táskát a költség megtérítése mellett *Nagyváradra* (Kis-temető-utca 619. sz.) küldje.

* **Jóváhagyott szabályrendelet.** Nagyvárad város törvényhatósága által az utcajelző táblák és házszámokról alkotott szabályrendeletet a belügyminiszter jóváhagyta.

* **Honvéd önkéntesek vizsgája.** Az első honvédkerületi önkéntes iskola vizsgáló bizottsága vasárnap fejezte be az önkéntesek vizsgáját. Száztíz önkéntes ment neki a vizsgának, kik közül csak tizenöt olyan volt, a ki nem felelt meg a követelményeknek, míg a többiek sikerrel tették le a vizsgát. Váradról hat önkéntes vizsgázott s mind a hat letette a vizsgát.

* **Lefényképezett cigányok.** A fényképezés szörnyen ragadós nyavalya. Amit Rudnay ur, az ország első főkapitánya tesz, azt utána csinálja az ország valamennyi rendőrkapitánya, ha mintaszerű akar lenni. Rudnay ur a szociálistákat vételelte le és azután vidékre küldte őket. *Gyulán* nincsenek szociálisták, ellenben vannak cigányok, akik méltó objektumaiul szolgálnak az fényképezésnek, melynél a testállást, hangulatot, arczot egy rendőrkapitány készíti elő. Meg is történt a fényképezés, a fotografiák sikerültek is, ezzel az élethű képpel azonban nem elégedett meg *Gyula* város rendőrkapitánya, hanem ezután a cigánykaravánt leszedette a tiz körméről és — megnyiratta. Igen logikusan járt el ez alkalommal az érdemes rendőrkapitány, mert ha előbb rendezte volna a nyiratkozást és azután a fényképezést, a képek nem lettek volna használhatók, így azonban a cigány haja ismét megnő, az az a cigány hozzá nő a fényképhez és a kép ismét tökéletes lesz. Arról

azonban meglepedkezett a provinciális Rudnay, hogy valamelyes joga a cigányoknak is van és hogy pár hónapja egy erdélyi szolgabírónak hasonló csinos ötlete megrovást vont maga után. A »B—s« különben a következőképen ír ez esetről:

A mostanában erősen meglazult közbiztonsági állapotok kívánják, hogy erősen szemmel tartsuk a cigány karavánokat, melyek ma a 19-ik század alkonyán is nomád életet folytatnak Európa közepében. A mostanában országszerte sűrűn előforduló bűneseteket is mind a cigánykaravánoknak tulajdonítják, kik a jelen nehéz életviszonyok mellett vándorlási ösztöneiket fel nem adván, kénytelenek a hogy úgy szerezni, lopni, ha koldulni nem lehet, rabolni, sőt gyilkolni, ha kell!

A csendőrség ismeri e vándorfajzat bűneit és szokásait és erős szem van mostanában a morékra, dadékra és a sátrak közös haju tündéreire. Ezt célozza a kivitelben eléggé komikus jelenet is, a mit a múlt héten csináltak a csendőrök az orosházi piactéren, hol egy 80 tagból álló cigány csapatot fotografizáltak le, hogy a dadék libalopáson kaptván, majd felismerhetők legyenek.

A furfangos morék hiába igyekeztek elferdített arczokat vágni, az ördögös masina elég élethűen kapta le a karaván minden tagját. A tragikomikus dolog aztán még szomorubbá vált a fényképezés után, mikor a csendőrség a morékat megnyiratta, kik valósággal könnyeket hullattak közös fürteikért. Szóval a vándor cigányokra rossz idő jár.

* **Veres kakas.** A múlt hó folyamán két nagyobb tüzeset történt a vidéken a cséplés alkalmából. *Herbst Gyula* csaszorai lakosnak a gépből kiesett szikra következtében elégett egy kazal buzája, zab, lóhere, cséplőgép, összesen 9420 frt értékben. — Hasonló eset történt *Gyémánt Mihály* anda-pusztai birtokán, hol a tűzvész által okozott kár 9428 frtot tesz ki. Mindkét esetben az elégett dolgok biztosítva voltak.

* **Daltársulat a Zöldfa kávéházban.** A Zöldfa kávéházban f. hó 4-től kezdve esténként a *Lichtenstein* Soma vezetése alatt álló jóhírű daltársulat fog játszani, mely magyar és német dalokat fog előadni s elsőrangú énekes személyzetből van szervezve.

* **Szemétdomb a Városliget mellett.** Panaszt kaptunk, hogy a rendőrség a Lakatos-utcai kertek alatt levő városligeti új ut mellett a szemét lerakást tiltotta s egy tilalom táblát állított fel. De aztán meg is elégszik ennyivel s nem gondoskodik arról, hogy ez a tilalom be is tartassék. A szeméttel pedig hordják derűreborura s megfertőztetik a környék levegőjét a rothadásban levő szeméthulladékokkal. A lakosság körében nagy aggodalommal látják ezt a hanyagságot, annál inkább, mert ujabban ismét fellépett a környéken a fertőző betegség s ezt is az odahordott szemétdombnak tulajdonítják. Ha már a rendőrség nem tesz semmit ebben a dologban, felhívjuk rá a főorvosi hivatal figyelmét.

* **Az egyetemi tanév megnyitása.** A budapesti királyi magyar tudományegyetem vasárnap délelőtt tartotta 1899—900. tanévi rektora és tanácsának beiktatását s a tanév ünnepélyes megnyitását. A megnyitást megelőzőleg délelőtt 10 órakor az egyetemi templomban zenés mise volt. A mise után az újárósház dísztermébe vonult az egész templom közönsége, ahol 11 órakor megtartották a tanév ünnepélyes megnyitását, melyen *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszter is jelen volt. *Herczegh Mihály* rektor, néhai *Mihalkovics Géza* elhunyt rektor helyettese, az egyetem múlt évi történetének vázolója mellett átadja székét *Ponori Thewrewk Emil*, az új tanévre megválasztott rektor magnificusnak, aki az ifjúság lelkes tapsa és éljenzése közt vette át az egyetem rektor magnificusi méltóságának hagyományos jelvényeit: a nagy arany láncot, amelyet *Pázmány Péter* ajándékozott az egyetemnek és a 264 éves rektori ezüst kormánypalczát. Azután megtartotta széfközlő beszédét, melynek kezdetén néhai *Mihalkovics Géza* emlékezett meg kegyeletes szavakkal. Végül *Fröhlich Izidor* bölcsészeti dékán tartotta meg évi megnyitó beszédét, melyet az ifjúsághoz intézett, kérve őket, hogy ragaszkodjanak az élet minden körülményei között az igazság-

hoz, annak teljes, nyílt kimondásához és cselekedjenek mindig az igazság szavai szerint. Lelekes éljenzés, taps zugott föl *Fröhlich* beszéde után s ezzel az egyetemi tanév ünnepélyes megnyitása véget ért.

* **Hamis pezsgő.** A hamis bornak iker-társa is van: a hamis pezsgő. A belügyminiszter egy fölmerült konkrét esetben az állandó borvizsgáló szakértő bizottság véleményéhez képest elrendelvé tizenhat palacz »pezsgő-szerű ital« megsemmisítését, kijelentve, hogy az oly pezsgő, amely mesterséges borból, vagy pedig a borhamisítási törvény végrehajtása tárgyában kiadott kereskedelmi miniszteri rendelet dispoziციóinak ellenére készült, vagy kezeltetett, mesterséges bornak tekintendő s ezzel teljesen ugyanazonos elbánás alá esik.

* **Markotányosok fogyasztási adója.** A pénzügyminiszter rendelettel értesítette a pénzügyigazgatóságokat, hogy a hadgyakorlatok alkalmával rendes állomáshelyükről kivonuló csapatokat kísérő s az italokat és fogyasztási cikkeket rendszeren kisebb mennyiségben beszerző markotányosok a csapatok kizárólagos szükségletére általuk kiszolgáltató szesz italok és élelmiszerek közül csak a bor, bormust és gyümölcsbor után járó italadót, továbbá a (friss beszózott vagy füstölt és páczolt) hus, szalonna és kolbászok, szelencze-hus, stb. után fizetendő husfogyasztási adót és pedig abban az esetben tartoznak a bevonulás helyén ezen adók beszerzésére jogosítottak megfizetni, ha a csapatoknak azon a helyen egy és ugyanazon község (város) határában egyhuzamban való tartózkodása negyvennyolc óránál tovább tart; míg ellenben a 48 órát meg nem haladó tartózkodásnál az adófizetés helyi kötelezettsége nem áll be.

* **Egy kigyószelidítő halála.** Bombayban a czirkuszban egy csodaszép indusnő produkálta magát heteken át oly kigyókkal, melyeknek állítólag nem voltak kitorve a méregfogaik. Bucsuelőadásán rengeteg közönség jelent meg a czirkuszban. A kigyószelidítő tapsvihar közt jelent meg a pódiumon. Egy nagy zsáko tettek lábai elé s az indusnő rózsafából készült kis fuvalával egymásután kicsalogatta a zsákból a kigyókat, melyek föltekergöztek derekára, karjaira, mellére, fejére. E borzalmas helyzetben a szép nő mozdulatlanul maradt rövid ideig, mely a nézőknek örökkévalóságnak tűnt föl. Aztán ismét elkezdett fuvalozni s az élő diadém, öv, karpereczek lassankint leoldódtak róla s visszacsuszak a zsákba. Csak a legnagyobb kigyó tekergőzött még urnője lábai előtt s többször kapott kiöltött nyelvel feléje. Az indus hölgy azonban mindannyiszor megkapta a nyakát s ártalmatlanná tette, majd rálépett gyöngén az állat fejére, mely most mintegy élettelenül feküdt. Orkányszerű taps rázta meg az épületet s a kigyószelidítő elhalmozták virággal. Midőn egy rózsáért lehajolt s eközben lábát a kigyóról fölemelte, a kigyó rászökött, karjába harapott és köréje tekerődzött. A kigyószelidítő fölsikoltott, a szolgálk odaugrottak, de a kigyót csak késsekkal bírták róla lefejtetni. A szép indusnő holtan hanyatlott a virágokra, melylyel alig egy pár percz előtt halmozta el a közönség.

A galicziai takarékpénztár pöre.

Az Ausztriához csatolt Lengyelország főurai és birtokosai okulva azon nagy bukáson, melyet a testvér hazájuk vezető elemei vallottak, akkor, a midőn erőszakkal akarták hazájukat sirjából föltámasztani, szent fogadást tettek, hogy hazájukat gazdaságilag fogják nagygyá tenni. Teljes erővel ment tehát a gazdálkodás az egész vonalon, minek következtében a vagyonosodás is nagy mértékben haladt. A tulságba vitt üzleti szellem azonban néha-néha csődöt is mondott, mint pld. ez látható a galicziai takarékpénztár ügyében is. Egy ügy tárgyalásáról az alábbi tudósításunk szól:

Lemberg, okt. 2. Az itteni esküdtsek ma kezdte meg a galicziai takarékpénztár pörének tárgyalását, a mely előreláthatólag néhány

hétig fog elhuzódni. A tárgyalást *Olenszki* tartományi törvényszéki bíró vezeti. A vádlottak a következők:

1. *Zima Ferencz*, a galicziai takarékpénztár igazgatója, aki időközben a börtönben meghalt. Csalással és sikkasztással vádolják, mert az utóbbi években a galicziai takarékpénztár mérlegeit, könyveit és számláit, az intézet főkönyvelőjével, *Wondrychowski* Jenővel egyetértve, részint maga hamisította, részint másokkal hamisította. Wolskitól és Odrzywolskitól váltókat és egy adóslevelet csalt ki 550,000 frt értékben; mert 1896. elején a takarékpénztár üzleti alapjából 500,000 frt névértékű 4 százalékos osztrák papíráradék-kötvényeket elsikkasztott és még a galicziai földhitel-egyesületnek 40,000 frt névértékű négy záloglevelét, melyet Hohendorff bizott rá, elcsaltította.

2. *Wendrychowski Jenő*, a kit család büntetvével vádolnak, mert mint a takarékpénztár főkönyvelője, *Zima* igazgatóval egyetértve, az intézet mérlegeit, könyveit és számláit részint maga hamisította, részint mással hamisította.

3. *Szczepanowski Szaniszló*, a kit a család büntetvében való bűnrészességgel vádolnak, mert *Zima* igazgatót rábeszéléssel és tanácsal rábirta a takarékpénztár könyveinek és számláinak hamisítására, ami az intézetnek nagy kárt okozott.

4. *Karpinski Ferencz*, a kit a csalással és uzsorával vádolnak, mert *Zimát* rábirta, hogy vagyontalan építőspekulánsoknak könnyelműen hitelt adjon és ekként a takarékpénztár tőkéit eltéríti és mert bizonyos embereknek hitelt szerezvén a maga javára használta kényszerhelyzetüket, amivel ezeknek az embereknek anyagi romlását okozhatta és végül, mert *Patkiewicz Tamástól* 400 frtot csalt ki.

5. *Fuhrmann Mária Stefánia*, akit hamis tanuvallomással elkövetett család büntetvével vádolnak, mert midőn a vizsgálat folyamán, szerelmi viszonya lévén *Zimával*, vagyonának eredetéről kihallgatták, a vizsgálat adataival ellenkezőleg kijelentette, hogy a tulajdonában lévő ház és 45,000 frt készpénz nem származik *Zimától*.

A 425 oldalra terjedő vádlevél körülményesen elmondja a galicziai takarékpénztár történetét. Ennek az intézetnek, mint emberbaráti intézménynek, különös óvatossággal kellett eljárnia az ügyvitelben, mert a legszegényebb lakosság megtakarított pénzét kezelte. Arra a hirre, hogy a takarékpénztárban szabálytalanságok történtek, 1899. január 19-én a betévek megrohanták az intézetet és a betétek visszakövetelése olyan arányokat öltött, hogy a helytartó *Jägermann* udvari tanácsost kiküldte a takarékpénztár megvizsgálására és azután ideiglenesen új igazgatóságra bízta az ügyek intézését. A vizsgálat azt eredményezte, hogy a galicziai takarékpénztárnál évek óta sok visszaélés fordult elő, a mi a vizsgálat megindítására, majd a nevezettek vád alá helyezésére vezetett.

A vádlevél azután részletesen felsorolja a galicziai takarékpénztárnál előfordult szabálytalanságokat. Nagy visszaélést tettek építésre adott hitelekkel. *Zima* igazgató minden hitel önhatalmulag és önállóan adott meg. A tárczában alig voltak olyan váltók, a melyeknek teljes beváltására az esedékesség napján számítani lehetett volna. 1898. december 31-én 7.830,861 frtra szóló váltók voltak a tárczában. A váltók egy része egészen értéktelen, más része nagyon keves értékű volt és csak egy kis része volt értékesíthető. A vádlevél azután egész sor olyan adóst sorol föl, a kiknek minden biztosíték nélkül adtak kölcsönt *Szczepanowski* tartozása a galicziai takarékpénztárnál 1895-től 1898. végéig 5,483,988 frtra nőtt, 1899. január 31-én pedig már 5,525,439 frtot tett. *Szczepanowski* számára nemcsak a maga neve alatt nyitottak számlát, hanem — tudtával és kérelmére — még három más koholt névre is, amely számokra vagy egyáltalán nem volt fedezet, vagy csak igen kevés. Az intézet váltótárczája az alapszabályok ellenére 1886. óta meghaladta a tartalékalapot. Ennek elleplezésére az intézet mérlegeit és könyveit meghamisították. 1897. évben a váltótárca már 3 millió forinttal haladta meg a tartalékalapot. A folyó év január havában *Zima* *Szczepanowski*knak valamennyi

tartozását a folyó számláról a főkönyvbe vitette át, a hol azután egy számla gyanánt szerepeltek. Minthogy ezek a tartozások fedezve nem voltak, nem lehetett azokat többé folyó számlán nyilvántartani. Hogy még a nyomukat is eltüntessék, az értékpapírok jegyzékéből néhány lapot kitéptek. Azonkívül kitéptek az intézet könyveiből egy lapot, amely Hohendorff értékpapírjainak jegyzékét tartalmazta.

Az intézet csakis a kormány és a tartomány segítségének köszönheti fennállását.

A tárgyalásra 60 tanut idéztek meg.

EGYESÜLETEK.

A vörös-kereszt egylet ülése. A magyar szent korona országai vörös-kereszt egyletének nagyváradi városi választmánya február 1-én a megyeház kistermében a főispán akadályoztatása miatt dr. *Hoványi Géza* társ-, elnök elnökle alatt választmányi ülést tartott, melyen jelen voltak: özv. *Des Escherolles* *Kruspér Sándorné*, *Gerliczy* *Stephanie* bárónő elnöknő, *Mezey Vilma* társelnöknő, továbbá *Batig* *Ferenczné*, *Bognár Sándorné*, özv. *Grunvald* *Henrikné*, *Huzella Gyuláné*, özv. *Knapp* *Ferenczné*, *Rácz Mihályné*, *Schlauch* *Josefin*, *Szynyogh Lórándné*, dr. *Berkovits* *Miklós*, dr. *Bognár* *István*, *Farkas* *Izidor*, dr. *Kornstein* *Lajos* választmányi tagok és dr. *Gyöngyössi* *István* vál. jegyző. A választmány elhatározta, hogy e hó folyamán élőképűleg egybekötött műkedvelői előadást rendez és hogy működését a Nagyváradon létesítendő mentő-egyesület felállítására terjeszti ki.

A »Biharmegyei orvos-, gyógyszerész- és természettudományi Egyesület» október hó 1-én ismét oly szakülést tartott, mely érdekessége, tanulságos előadásai folytán mintaszerű volt. Két gondosan kidolgozott felolvasásban gyönyörködtek a jelenvoltak; egy igen érdekes beteg vizsgálat és egy kórboncz-tani praeparatum bemutatása által oly tapasztalatot szereztek, melyet a gyakorlatban nagy haszonnal érvényesíthetnek.

A beteget dr. *Berkovits* *Miklós* alelnök mutatta be. Szívbeteg ember, kinek betegségén a bemutatás és hozzászólás folytán bizonyára könnyebb lesz segíteni.

Dr. *Konrád* *Márk* kir. tan. elnök egy érdekes kórboncz-tani praeparátust mutatott be és kísért magyarázattal.

Dr. *Konrád* *Béla* egy *gerincz-velő sérülés* esetről tartott (öngyilkos leány) megérdemelt figyelemmel hallgatott és nagy gondal készült felolvasást, melyért az elnök a szakülés elismerését nyilvánította. Felolvasó köszönetét nyilvánította dr. *Károly* *Irének*, főgimnázium kitűnő tanárának, ki betegén, Röntgen-sugarak alkalmazásával állapította meg a golyó fekvését.

Dr. *Mayer* *László* *golyvaesetekről* értekezett; pontos me figyelései, sikerrel alkalmazott gyógyeljárása, valamint a kóresetek megvilágítására szolgáló szakirodalom ismertetése által kollegáinak őszinte elismerését és köszönetét vivta ki. A szakülésen dr. *Konrád* *M.* elnöklet; résztvettek: dr. *Baróthy* *Ákos*, dr. *Berkovits* *Miklós*, dr. *Bartha* *Dezso*, dr. *Grósz* *Menyhért*, dr. *Gerő* *Sándor*, dr. *Edelmann* *M.* (titkár), dr. *Mayer* *László*, dr. *Konrád* *Béla*, dr. *Fisch* *Ernő*, dr. *Kálmán* *Izidor*, dr. *Weinstock* *Ármin*, dr. *Steuer* *Benő*, dr. *Waldmann* *Béla*, *Nyíri* *György* és *Winkler* *Lajos*. Új tagul a szakülés dr. *Rácz* *Ödön*t vette fel.

Kiskereskedők közgyűlése. A nagyváradi és biharmegyei kiskereskedők társulatának vasárnap délután tartott rendkívüli gyűléséről tudósítónk a következőket írja:

Rendkívül népes közgyűlést tartott vasárnap délután a nagyváradi és biharmegyei kiskereskedők társulata.

A városháza egy terme, melyet ez alkalomra *Komlóssy* *József* gazd. tanácsos készséggel bocsátott a társulat rendelkezésére,

telve volt kiskereskedőkkel, kik közt nők és vidékiek is voltak. A rövid asztal mellett élénk hangulat uralkodott, kiki sérelmeit hangoztatta és a gyűlésről, mely a legnagyobb csendben folyt le, megnyugvással távoztak a tagok, mert látták, hogy ügyeik jó kezében vannak.

Weintraub *Mór* elnök megnyitotta a gyűlést és pár szóval ismertette a gyűlés célját. A jegyzőkönyv vezetésére dr. *Adorján* *Ármin* társulati titkárt, annak hitelesítésére *Sajósi* *Ignác*, *Huszár* *Adolf* és *Varga* *Lajos* tagokat kérte fel. Ezután dr. *Adorján* *Ármin* titkár ismertette az ügy állását. Előadta, hogy az új italmérségi törvény számos megszorítást és oly intézkedést tartalmaz, mely a kisebb kereskedőket, szatócsokat, ugyszólván létezésüktől fosztja meg. A törvény ellen fellépni nem szabad és nem lehet, de a miniszteri utasítás esetleges enyhítése el volna érhető. Ez a gyűlés célja, valamint az, hogy az ugyane tárgyban az ország összes érdekeltjei által tartandó országos értekezleten résztvegyen a társulat s ott is küzdjön a tagok érdekében.

Bemutatta egyúttal *Papp* *Miklós* kir. tanácsos kir. pénzügyigazgató átiratát, melyben a társulat előző felkérésére, mint legilletékesebb, előírta az új törvény esetleg vitás tételét és megmagyarázta azokat. Majd referált a f. év tavaszán a pénzügyminiszteriumban járt társulati küldöttség eljárásának eredményéről, mely szerint a kérelem nagyobb része teljesített és a szatócsüzletnek az italmérségi helyiséggel átjáró ajtó utján való összeköttetést, valamint a szeszkészletnek az eddigi helyiségben tartását megengedte új évig.

A figyelemmel hallgatott előterjesztés után több társulati tag szólt az ügyhöz, így *Weisz* *Mór*, ifj. *Klein* *Sámuel*, *Stern* *Soma*, *Spitz* *S.* stb. s mindegyik hangoztatta az általa sérelmesnek tartott intézkedést.

A felszólalások után dr. *Adorján* *titkár* javaslatot terjesztett elő, melyben indítványozta, hogy a sérelmek közöltessenek a nagyváradi kir. pénzügyigazgatóval, akit a társulat az ügy támogatására is fel fog kérni; ezenkívül a társulat részt vesz az országos értekezleten is. Végül indítványozta, hogy *Papp* *Miklós* kir. tanácsos, pénzügyigazgatónak, a ki a társulat és ezen ügy iránt már kifejezetten jelét adta melegen érdeklődésének és jóindulatának, a közgyűlés szavazzon köszönetet.

Az indítványokat a közgyűlés egyhangulag és helyesléssel elfogadta s megbizta a választmányt és a titkárt, hogy e határozatot fogantossítsa.

A gyűlés, mely 3 órakor kezdődött, 5 órakor ért véget.

A választmány nyomban ülésezett és elhatározta, hogy a pénzügyigazgatóhoz beadandó emlékiratban a szeszes italok előirt árának korlátozását, az átjáró ajtó továbbra is meghagyását, az italmérsékek számának emelését s az italmérségi illetékek, mivel a jövedelemtől elesnek, törlését, vagy legalább csökkentését kéri. A Budapesten tartandó értekezleten a társulatot *Weintraub* *Mór* elnök, dr. *Adorján* *Ármin* titkár, *Rosinger* *Jakab* alelnök, *Huszár* *Adolf* és *Stern* *Soma* tagok fogják képviselni.

Igazságszolgáltatás.

Elmaradt sajtóper. A nagyváradi sajtóbíróóság által október hó 5-ére kitűzött sajtótárgyalás ez alkalommal nem lesz megtartva.

Agyonütötte az apósát.

Ez év május havában véres eset történt egy kis oláh faluban Szerbestyén: *Hankucz* *Tódor* földmivelő egy doronggal agyonütötte apósát, *Koste* *Juont*. Ennek az esetnek szomorú előzménye van.

Körülbelül három esztendeje annak, hogy *Hankucz* feleségül vette *Koste* *Juon* leányát: *Flórá*t.

A fiatalok a házasságot nagyon nehezen tudták nyélbe ütni, mert az öreg *Koste* leányát sehogy sem akarta oda adni a szegény *Hankucz*knak; ő egy öreg, de gazdag férfinak

akarta adni. A fiatal szerelmesek azonban végre mégis egymásé lettek, az öreg meg is nyugodott ebben.

A nyugalom azonban nem tartott soká. Az öreg csakhamar megbánta azt, hogy a leányát oda adta feleségül Kosténak s mindent elkövetett, hogy őket elválassza. Azonban hiába.

Az öreg pedig mindig jobban és jobban bántotta a fiatal asszonyt, előbb csak szóval később már tettel is annyira, hogy a verekedések mindennaposak voltak.

Ez az állapot elkeserítette Hankuczot, hanem azért csak tűrt, azt hitte, hogy majd csak vége lesz egyszer.

Ez év május 14-én Koste szokása szerint ismét berugott s haragját ismét családján, feleségén s leányán töltötte, akiket ezuttal miután elvert, elkergetett hazulról.

Hankucz Tódor akkor érkezett haza, amikor az apósa a családját hazulról elkergette. Hankucz, aki ekkor a korcsmából jött annyira megharagudott az apósára, hogy felvette a kezéigébe akadt dorongot s azzal két izben főbe ütötte a részeg apósát, aki az ütések következtében holtan esett össze.

A törvényszék tegnap ült törvényt Hankucz felett.

A végtárgyaláson, amelyen *Millye* Gyula kir. táblabíró elnökölt, beigazolták a tanúk azt, hogy az öreg házsártos veszekedő ember volt, aki a családjával a legkegyetlenebbül bánt.

A vádlott hivatkozott részegségére és arra a helyzetre, a melyben volt.

A törvényszék, a kir. ügyész és dr. *Várady* Zsigmond ügyvéd beszéde után a vádlottat büntönek mondta ki ugyane a szándékos emberölés büntetésében, azonban figyelembe vette az enyhítő körülményeket s ezért *három évi fegyházra* ítélte, a mely büntetésből a vizsgálati fogság alatt három hónapot kitöltöttek vett.

Az ítéletet egy a kir. ügyész, mint a vádlott megfélebbezte.

Fánye Tódor mint panaszos. Tegnap ismét a büntető bíróság előtt állott a rendőrség legősmertebb alakja, *Fánye* Tógyer, hanem ez alkalommal nem mint vádlott, hanem mint panaszos. Hanem Fánye Tógyernek ez a szereplése is balul ütött ki, amennyiben daczára annak, hogy panaszos volt, a tárgyalás vége még is csak az lett, hogy Fányét zárták be.

Fánye Tógyer becsületsértés vétségével vádolta Nagy Istvánt. Az ügy a városi járásbíróság előtt lett folyamatba téve s a tárgyalás tegnap volt megtartva.

A panaszos Fánye annak az öröme az, hogy megérte, hogy egyszer már panaszosként szerepel, leitta magát s részegen ment a bíró elé és a tárgyaláskor olyan patáliát csinált, hogy a bíró kénytelen volt *huszonnégy* órára lezáratni.

A vigyázatlanság büntetése. Belényesen a múlt őszön bort szállítottak *Reisner* Ábrahám kereskedő üzletébe. A pinczébe vitelnél nem jártak el kellő óvatossággal, aminek az lett a következménye, hogy *Bogosel* Pável munkás két hordó közé került és pedig olyan szerencsétlenül, hogy a szegény ember pár óra múlva meghalt.

A törvényszék felelősségre vonta ezért a kereskedőt.

A bizonyítási eljárás során beigazolást nyert az, hogy a kellő elővigyázatot nem tartották meg, amiért is *Reisner* a törvényszék hat hónapi fogházra ítélte.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Urbán Aodlf.*

2754. Czikortás Pál és t. személyes szabadság sértés.

2796. Rosenblau Ábrahám hatóság elleni erőszak.

2878. Elek Mihályné és t. gondatlanságból ok. emberölés.

2880. Özv. Szabó Pálné gyermekölés.

2887. K. Nagy Gergelyné hatóság elleni erőszak stb.

2888. Braun János zsarolás.

2953. Kakuczi Anna lopás.
3136. Özv. Mócz Juonné rágalmazás.
3189. Nagy István lopás.
4014. Reményi Ferencz ujrafelvétel.

Előadó: *Poyvár Dénes.*

2766. Bene Márton testisértés.

2769. Lázár Lázár és társa közveszélyű megrogálás.

2790. Ille Vaszali és t. testisértés.

2811. Szabó Flóráné és t. gyilkosság.

2817. Klein Jakab sikkasztás.

2846. Kardos Sándor és társa lopás és egyebek.

2886. Kardos Adolf vétkes bukás.

2893. Sallai Sándorné lopás.

2950. Dandé Albert becsületsértés.

3183. Sinka Sándor testisértés.

Előadó: *Harmathy Károly.*

2899. Bogdán Vazul hivat. hatósággal való visszaélés.

2816. Topai Stefán és társa lopás és orgazdaság.

2818. Mogyorós György magánlaksértés.

2858. Özv. Szeremley Sándorné és társa zsarolás.

2868. Smotzer János és társa hatóság elleni erőszak.

2869. Sós Julianna testisértés.

2870. Schwagerko Péter Józsefné becsületsértés.

2897. Sztranzky György testisértés.

2898. Stürbicz János sikkasztás.

4009. Berár Juon rágalmazás.

SPORT.

Szabad díjlövészet. A polgári lövészegylet szeptember hó 30-án és október 1-én tartott szabad-díj lövészetén 3030 lővés után díjakat nyertek:

Mély lövésekre. A tisztelet díjat, Des Echeolles Kruspér Károly örökös t. főlövész-mester ur ajándékát 50 fokos szeglövessel *Székely* Sándor nyerte. Szeglövésekre arany díjat nyertek: Kováts Béla, Aufricht Alajos és Mezey Mihály. Ezüst díjakat: *Mezey* Mihály 9. *Török* László 5. *Kunz* Gusztáv 4. Ifj. *Rimler* Károly 3. *Janky* Antal 2. *Tóth* Ferencz, *Kelen* Béla, *Aufricht* Alajos és *Kovács* Béla egyet-egyet.

Körlövésekre. A tisztelet díjat 87 körrel *Török* László. Arany díjakat *Török* László és *Mezey* Mihály. Ezüst díjakat *Kunz* Gusztáv, ifj. *Rimler* Károly, *Aufricht* Alajos, *Janky* Antal, *Kováts* Béla és *Székely* Sándor.

A verseny közéztáblákon. A tisztelet díjat 33 körrel *Mezey* Mihály. Arany díjakat: *Török* László és *Mezey* Mihály. Ezüst díjakat: *Aufricht* Alajos, ifj. *Rimler* Károly és *Tóth* Ferencz.

Ajándék díjakat nyertek, ifj. *Rimler* Károly, *Kunz* Gusztáv és *Weingärtner* Andor.

Az emlék táblán *Kováts* Bélának volt a legmélyebb lövése.

A tekeversenyen az első arany díjat 17 bábbal *Herczeg* Jenő, a másodikat *Harabula* József. Ezüst díjakat *Kalmár* Illés és *Harabula* József hármat-hármat nyertek.

Ébresszük életre a »Torna«-kört.

Egy régi, életrevaló egylet felelevenítése végett emeljük fel szavunkat. Városunkban már évek óta üresen áll egy terem a tüzoltó laktanyában, amelynek az a célja lenne, hogy benne felnőtt férfiak a ferasztó szellemi munka után, az életifjító, testet edző sportnak, a tornászatnak hódoljanak. Hisz mi sem lenne ennél könnyebb. A régi, alig használt felszerelések, tágas terem, teljes berendezés minden, de minden készen, csak akik gyakorolnák magukat, azok hiányzanak. Igaz, hogy minden télen összejön egy pár buzgó férfi, de a közöny végre ezeknek is elveszi a kedvét. Hajdan pedig *Mezey* Mihály és *Fleischacker* Gyula idejében milyen

virágzó volt ez az egylet! Mi hiányzik tehát még, hogy felelevenítsük az okvetlen hasznos és szükséges »Torna«-kört. A létesítésén most *Hraball* Ottó törvényszéki jegyző fáradozik, ki jelentkezéseket szívesen fogad.

MULATSÁG.

Szüreti ünnepély.

Az iparos ifjuság önképzőköre egy rendkívüli sikerült szüreti ünnepélyt rendezett vasárnap este a »Fekete Sas« nagytermében, amely ez estére zsufolásig megtelt a mulatni vágyókkal. Az ünnepélyt egy hangverseny vezette be, amelynek minden egyes pontja élénk tetszést aratott, műsora a következő volt:

Loreley. Énekelte a vegyes kar *Gerencsér* József karnagy vezetése mellett. Szüreti prolog: *Fehér* Dezsőtől. Szavaita: *Mocsi* Gyula. A gyermek bizalma. Költemény. Szavaita: *Nagy* Jolánka. Egyletünk kitünőségei. Előadta: *Fehér* Jenő. Férjhez menjek-e? Monolog. Előadta: *Valtner* Blanka. Fogadás. Magánjelenet *Hangay* Oktávtól. Előadta: *Kovács* Mihály. Couplék. Énekelte *Varga* Gyula Népdalok. Énekelte a vegyes kar.

A hangverseny után kezdetét vette a teremben keresztül-kasul felaggatott szőlő és alma leszüretelése a hatósági közegek élénk ellenőrzése mellett. Igen nagy forgalom volt a zónapostán, amelyen ezer számra küldözték szét a képes levelezőlapokat.

A szüreti és postai mulatságban szerepeltek:

Bírók: *Bereczky* László, *Nagy* János, *Nagy* Károly, *Zeman* János, jegyzők: *Abella* Mihály, ifj. *Barza* József, *Major* Ferencz, *Mocsi* Gyula, kisbírók: *Barza* Antal, *Guzman* Ferencz, községi dobos: *Veres* Lajos, ellenőrök: *Fehér* Jenő, *Kohn* József, *Szücs* Jenő, postás és pásztor leányok: *Janusek* Ancsi, *Cser* Róza, *Waltner* Blanka, *Gáll* Mariska, *Dajka* Rózsika, *Dobai* Zsófi, *Demeter* Jolán, *Ercsei* Mariska, *Fehér* Mariska, *Fekete* Mariska, *Fodor* Karolin, *Haláti* Irma, *Kovács* Etelka, *Klementisz* Gizella, *Kupa* Mariska, *Lányi* Ilonka, *Madarász* Erzsike, *Mecseri* Juliska, *Moró* Irma, *Nagy* Julia, *Oláh* Mariska, *Papoleczy* Róza, *Papoleczy* Piroska, *Papp* Erzsike, *Csizmadia* Erzsike, *Primusz* Gizella, *Rápolti* Piroska, *Szűcs* Irmuska, *Szöke* Rózi, *Szabó* Juliska, *Takács* Etelka, *Krupka* Mariska, *Sárvári* Erzsike, *Nagy* Ilonka, *Hartman* nővérek, *Jakabovics* Regina, *Molnár* Klári, *Farkas* Piroska, *Éles* Margit, *Bajor* Irma, *Barát* Etelka, *Balcsó* nővérek, *Sztoják* Julis, *Nagy* Erzi, *Recheudor* nővérek, *Husztai* Piroska, *Nagy* Gizella, *Rákosi* Mariska, *Bartha* Irénke, *Nemes* nővérek, *Lakatos* Julia, *Gulyás* Mariska, *Molnár* Irénke, *Bereczky* Irén, *Deák* Rózi, *Borák* Etelka, *Vakerits* Irén, *Rimóczi* Mariska, *Rozsa* Etelka, *Marucz* Julia, *Jakab* Etel, *Boros* Mária, *Szeges* Róza, *Klein* Gizella.

Postások és pásztorok: *Abella* József, *Barza* Antal, *Bóna* Kálmán, *Beime* László, *Gáll* Imre, *Gáspár* József, *Guzman* Ferencz, *Gulyás* Károly, *Grünberger* Dezső, *Henn* Károly, *Hizó* Imre, *Hegyesi* Károly, *Kelez* Róbert, *Kovács* Béla, *Kovács* Gábor, *Kovács* István, *Köffer* Béla, *Lőrinczy* Lajos, *Lupp* Ferencz, *Milye* László, *Mayer* József, *Poretunec* Mihály, *Tuksa* Pál, *Tömpe* János, *Veres* Lajos, *Vigh* Lajos.

A táncz virradatig tartott. A mulatságnak mindig a kellő nivón maradása becsületére válik iparos ifjainknak, kik már annyiszor adták jelét intelligenciájuknak.

REGÉNY-CSARNOK.

A NAGY FEJMOSÁS.

(Katonai humoreszk.)

Lenz Fülöp után: Idem.

Ugy esett, hogy az ezredparancsnokság nagy szemlélt rendelt el századunkra; szemlélt a diszkabát, nadrágok, alsó nadrágok, eszímák, ingek, harisnyák, vagyis inkább csak eszímakapczák, subiczkos kefék, nyakkötők, pityke-

simitók, varró szerszámok, no meg a notesz-könyv, a csákók, szolgálati sapkák, nadrágszíjak, a mozdószáp, a lőfegyver, oldalkés és végül tölténytáskák megvizsgálására. A hazai dicső védelmezői rongyos parádénak hívják ezt a műveletet, a mi kétségbeejtő jele annak, hogy a művelés meg ő kelmékben az a komolyság, melynek ilyen nevezetes mozzanatot minden katonának felfogni kellene s egyszersmind bizonyosság a mellett, hogy a katonai dolgok iránt való érdeklődés Mars uraimék közt még sokaknál hiányzik.

Mert lám, mi is lenne a hirhedt német ármádia mindezen itt felsorolt tárgyak és eszközök nélkül? Egy rakás csupasz ember, mely az afrikai négek módjára csatangolna ideoda a nagy világban s kénytelen lenne magának fűtykösöket vágni és kőrákásokat gyűjteni, melyekkel a maga ellenségét agyonkövezné, vagy a lábáról a legvadabb módon letírná.

A felszerelési és ruházati cikkeknek imént felsorolt lajstroma, mely különben nem tart számot arra, hogy teljesnek nevezessék, sokkal hosszabb volt, semhogy a benne foglalt dolgokat egy nap alatt szemügyre venni lehetett volna; az ismerte pedáns katonai buzgóság ezt sehogy sem engedte volna, ezért két napra osztották fel a nagy munkát ők, a katonai nagyfejűek, nehogy a legutolsó leszakadt gomb, folt, vagy nadrágrepedés is rövidséget szenvedjen.

A nagy esemény híre már hetekkel előbb lázba hozta a katonákat. Hogy járta a sok keneteljes intelem, ijesztés és fenyegetés a főtisztaktól, alkaptánytól lefele (a hetyke hadnagyocskák nem számítotok, nekik kutyabajuk sem volt); az utolsó »freiterig«, a ki czimzetes altisztirangot tölt be a káplári szakasz kebelében; hogy izzadtak, varrtak, foldoztak, puczoltak féfényesítettek, poliroztak, mostak, keféltek, poroltak a közlegények! Azt igazán látni és nevetni kellett volna. Mert nem amolyan egyszerű szemlérlől volt ám szó, melyet csak a kapitány végez, hanem az őrnagy, az ezredes meg a dandártábornok is bejelentette az ünnepies alkalmon való résztvételét, sőt még a divízió parancsnoka is kilátásba helyezte megjelenését.

A kantinos egész raktár készletét kimerítette. Tuladott az utolsó fénymázos és tisztító poros skatulyán, cipőtisztító keféen is. Nem is késett egyes alkalmakkor hálája kifejezésül hangsúlyozni, hogy milyen óriási lendületet ad a katonaság a polgári iparnak.

Megjött a döntő óra, felvirradt a nagy nap. A legénység káplári szakaszokba bontakozva hosszú sorokban, az egyes sorok egymástól kellő távolságban, mint egy feszes peczek, úgy állott ott a kaszárnya udvarán és várta az ünnepélyes pillanatot; várta az egyik közömbös arccal, a másik telve önbizalommal, harmadik tiszta lelkiismerettel aziránt, bármi történjék is.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

A királyné emléke.

Bécs, okt. 2. Lipót bajor herceg tegnap koszorut tett Erzsébet királyné koporsójára és csöndes imát mondott a koporsónál. (M. T. I.)

Az új prágai érsek eskütétele.

Bécs, okt. 2. A pápai nuncziatúrán ma délelőtt ment végbe a szokásos szertartásokkal Skrbensky bárónak, Prága új hercegérsekének kánoni beiktatása és eskütétele. A szertartás után a nunczius ebédet adott a hercegérsek tiszteletére. (M. T. I.)

A belgrádi összeesküvés.

Nis, okt. 2. A belgrádi kerületben elrendelt ostromállapotot királyi ukázzal megszüntették. Ezzel kapcsolatosan a rögtönítélő bíróság is beszünteti működését. (M. T. I.)

Belgrád, okt. 2. (Saj. tud. táv.) A szerb hivatalos közlöny mai száma közli, hogy az ostromállapot a mai napon beszüntetettik.

Az osztrák miniszterválság.

Bécs, okt. 2. (Saj. tud. táv.) Az osztrák miniszterium két hátra levő betöltetlen tárczája, a lengyel és pénzügyi ma végre szinte betöltetett. A lengyel miniszteri tárczát *Chledovszky* lovag és a pénzügyit *Kniazivkucky* lovag vállalta el. E kettőn kívül a miniszterium a következőkből áll:

Miniszterelnökségés földmivelés: *Clary-Aldpringen* gróf;
honvédelem: *Weltersheim* gróf;
vasut: *Wittek* báró;
belügy: dr. *Koorber*;
tanügy: *Hartel* osztályfőnök;
kereskedelem: *Stibral* osztályfőnök;
igazságügy: dr. *Kindinger* osztályfőnök.

Felmentett nevelőnő.

Beregszász, okt. 2. (Saj. tud. táv.) *Heincs* Laura nevelőnőt, akit a gróf *Barkóczy* családban elkövetett mérgezés gyanúja miatt letartóztattak, szombaton szabadlábra helyezték.

Személyi hir.

Pétevár, okt. 2. Achrenthal báró osztrák-magyar nagykövet Berlinen át Csehországba utazott. (M. T. I.)

Koszorut a vértanúknak.

Temesvár, okt. 2. Temesvár város tanácsa mai rendkívüli ülésében elhatározta, hogy az aradi vértanúk emlékére október 6-án koszorut tesz, melyet *Mesko* Béla dr. tanácsnok fog Aradra vinni. (M. T. I.)

A pestis.

Páris, okt. 2. Calmette dr., a ki Oportóból jött, úgy nyilatkozott, hogy Oportóból jött, úgy nyilatkozott, hogy Pasteur módszerének sikerei bizalmat keltettek a nyugtalankodó lakosság körében. Calmette dr. három nap alatt 423 embert oltott be. 15 beteg, a kiket pestiszerummal kezelt, mind meggyógyult. (M. T. I.)

Az osztrák miniszterválság.

Bécs, okt. 2. Dipauli báró kereskedelmi miniszter tárczája hivatalnokaitól körlevélben bucsuzott, a melyben megköszöni áldozatkész, szakavatott, buzgó támogatásukat és azt a reményt fejezi ki, hogy megtartják emlékezetükben és jövőre vonatkozó tervei és alkotásai nem fognak egészen feledésbe menni. Végül azt a meggyőződését fejezi ki, hogy egy gondolatban még egyesítve marad a hivatalnoki karral, t. i. abban, hogy az osztrák ipar és kereskedelem komoly fejlesztése feltétlenül szükséges. (M. T. I.)

A franciaországi sztrájk.

Páris, okt. 2. A *Vie Parisienne* jelentése szerint Schneider bányatulajdonos a prefektussal való beszélgetés folyamán engedékenységre mutatott hajlandóságot a szindikátus tekintetében, ellenben a sztrájkjal összefüggő munkás-elbocsátásokra vonatkozólag bizonyos fönntartásokkal élt. (M. T. I.)

Klobb ezredes meggyilkolása.

Páris, október 2. A *Figaro* a Sayben állomásozó Granderye századosnak Klobb ezredes meggyilkolásáról szóló jelentését közli. A jelentés a Cornu jelentéséből már ismert ada-

A franciaországi összeesküvés.

Lyon, okt. 2. Lanessan tengerészeti miniszter egy lakomán, amelyet választói adtak tiszteletére, azt mondta, hogy a republikánusok előre látták a köztársaságot fenyegető veszedelmet és egyesültek Franciaország megmentésére, úgy hogy Franciaország győzedelmesen és megerősödve került ki a válságból. A köz-társaság ellenségei a monarkistákkal, naczionalistákkal és másokkal szövetkeztek s fölszólitották Galliffet hadügyminisztert is, hogy csatlakozzék hozzájuk, de csalódtak reményükben, mert Galliffet a köztársasághoz ép oly hű maradt, mint mi valamennyien. (M. T. I.)

Transzvál.

London, okt. 2. A Reuter-ügynökségnek jelentik Dél-Afrikából: Egy berkshire-ezred Grahamstownból Naauportba, a Middleburgtól északra lévő vasuti gőczpontra indult. Gronje parancsnok körülbelül 2000 burghert mozgósít Malmáni mellett Mafeking közelében. A burok nyolcz mértföldnyire Triheittől táboroznak és a Buffaló folyó mentén két ponton, csak egy napi járásnyira Dundee-től kezdenek gyülekezni. A Charlestownból Johannesburgba menő postavonatot a transzváli kormány rendeletére Volksrustban megállították és az utasokat viszsza küldték Matalba. A pretóriai csapatok tegnap a lakosság lelkes ovációi mellett elindultak a határra. A volksraadnak néhány tagja az elinduláskor ezt kiáltotta:

— Ez a mi ultimátumunk!

Pretóriában hirdetményt tettek közzé, a mely szerint valamennyi polgári bíróság zárva marad és a járásbírók további intézkedésig elhalasztják tárgyalásaikat. Tuliban, Rhodésia és Transzvál határa közelében, híre jár, hogy Pietersburgtól 50 mértföldnyire nagy burhaderő van összevonva. A Limpopo folyó mentén előőrsöket állítottak fel. A natali tüzérség a múlt éjjel Durbanból Ladysmithbe indult. A johannesburgi német önkéntes csapat, a mely Zeppelin gróf parancsnoksága alatt 200 emberből áll, azt a parancsot kapta, hogy holnap a határra induljon.

Lisszabon, okt. 2. Az Amastor czirkálóhajó szerdán Lorenzó Marquezba indul. Nemsokára az Afric szállítóhajó is követi.

Páris, okt. 2. A *Figaro* jelentése szerint Vilma németalföldi királynőnél lépéket tettek avégre, hogy Anglia és Transzvál között a béke fönntartása érdekében interveniáljon.

London, okt. 2. Dundeeben több jel arra vall, hogy a burok támadólag fognak föllépni. 5000 bur már egész közel a határhoz van összpontosítva.

Fokváros, október 2. Volksrustban 4000 bur gyült egybe. Newcastlebe a város védelmére karabélyosokat várnak. Hir szerint a burok Volksrustban valószínűleg defenzívára fognak szoritkozni. Sok jel arra vall, hogy Oranje szabad állam élénk katonai tevékenységet fejt ki. Vredében gyorsan halad a csapatok összevonása. A glencoei táborból távirat érkezett, a mely szerint a natali önkéntesek Ladysmithbe érkeztek. Egy részük Halpmakaarba ment a határ védelmére. Erősen tartja magát az a hir, hogy az éjjel a csapatok nagy előnyomulása várható. (M. T. I.)

London, október 2. A *Daily Mail*nak jelentik Pretermaritzburgból tegnapi kelettel: Idevaló katonai körökben azt hiszik, hogy sikerülni fog a búroknak ellentállni a segítő-csapatok megérkezéséig.

A Standardnak jelentik Newcastleből tegnapi kelettel: Kétségtelen, hogy legalább is 20,000 bur, lovakkal bőven ellátva, Transzvál natali határának egyes pontjain állást foglalt. Nem titkolják a dolgot, sőt azzal dicsekszenek, hogy szerdán be akarnak nyomulni Natalba és az összes angolokat tengerbe kergetik. Csakugyan úgy látszik, mintha Natalba nagy csapatok készülnének betörni. (M. T. I.)

Egyiptomból.

Kairó, okt. 2. Egyiptom most pestis mentes. A Nilus állandóan apad. A Nilus áradása évek óta a legkedvezőtlenebb. Azt a területet, amelyet nem tudnak e vízzel ellátni, 200,000 peddandra becstülik. (M. T. I.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántul eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, október 2.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	368. 1/2
Magyar hitel	372. 3/4
Allamvasut	339.—
Rimamurányi	336. 1/2
Magyar jelzálog	235.—
Salgótarjáni	341.—
Wagon-kölcsön	623.—
Villamosvasut	225.—
Magyar leszámítoló	251. 1/2
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Délivasut	65.08

Határidők.

Budapest, október 2.

Készáru buzában az irányzat szilárd volt, és 35,000, mm. forgalom mellett az árak — krral magasabban jegyeztettek.

Buza októberre	8.40
Buza áprilisra	8.78
Tengeri szept.	5.05
Uj tengeri	6.69
Rozs okt.	4.90
Zab okt.	4.90
Káposzta, repce, aug.	11.80

Bécs, október 2.

Az irányzat csendes.

Osztr. hitel	863.50
Magyar hitel	869.—
Allamvasut	8.35

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsden 1899. október 2-án

Magyar aranyjárdék 4%	116.50
Magyar koronajárdék	94.40
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.50
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	119.25
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	93.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.40
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	96.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	162.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	140.—
Oszták járdék papírban	99.75
Oszták járdék ezüstben	99.60

Oszták járdék aranyban	117.75
Oszták korona járdék	160.—
Oszták államsorsjegyek	905.—
Oszták magyar bankrészvény	878.—
Magyar hitelbankrészvény	364.25
Oszták hitelintézeti részvény	369.50
Párisi vista	334.25
20 frankos arany (Napoleond'or)	59.—
Németbirodalmi márka	120.70
London vista	47.75
20 márkás arany	11.78

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Uj festék gyári raktár!

GALLOVITS M.

N.-Várad, Nagyteleki u. 532 sz. saját ház

A SZOBAFESTŐHÖZ.

Ajánl száraz és olajba tört festékeket Carbolium ház-fedél és kerítés festésre zöld, vörös, barna és természetes, firnisz butor és kocsi-lackok.

BRONZOK, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ ECSETEK

és meszelők nagy raktára, különösen nagy raktár szoba-padló-lackokban, 5-féle színben, egy 1 kilós doboz ára 75 kr. Spiritusz szobapadló-lackok citromsárga, narancssárga és ockersárga színekben, a melyek befestés után 1 óra alatt tökéletesen megszáradnak 1 kiló üvegben 1 frt.

Denaturált szesz kapható legolcsóbb árban.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Figyelmeztetés! Az üzlet nem a Szent László piacz-téren hanem Nagy Teleky-utca

532. sz. a. van, a Bihar megyei Kereskedelmi Banktól a második ház.

716 35-50

Legolcsóbb bevásárlás!

Alkalmi vétel! Olcsó eladás!

A t. cz. közönség tudomására hozom, hogy a helybeli piaczon **Bémer-tér** (Lévay-palota) volt Haraszti-féle áruraktárt megvettem és azt saját czégem alatt eladásra hozom.

Raktáron vannak: gyönyörű **ruhaszövetek** és **selymek, diszkellékek** és **bársonyok, szőnyeg** és **függönyök, női és férfi fehérneműek, zsebkendők** és **harisnyák,** továbbá **férfi nyakkendők, esőernyők, kitünő keztyük.**

A felsorolt áruczikkék **szigoruan szolid, olcsó szabott árak** mellett **kaphatók.** — Számos látogatásért esedezik

kiváló tisztelettel

Flegman Ármin.

Zöldfa-utczai üzletemben

női- és leány felöltők

rengeteg választékban kaphatók.